

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ПЕРСПЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНИХ ЗНАНЬ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ-ФІЛОЛОГІВ

О.П. ГОРБАЧЕВСЬКА

Україна, м. Одеса, ОНУ імені І.І. Мечникова

Проблеми сучасної української освіти набувають значної актуальності останнім часом, коли відбувається нестримний процес розвитку науки та суспільства, що спонукає до нових змін якості життя. Важливими признаками є те, що суспільство швидкими темпами стає повністю інформатизоване, як в побутовій сфері так і в виробничій діяльності. Тому основний напрям розвитку системи освіти полягає в повному та оновленому забезпеченні навчального процесу психолого-педагогічними, дидактичними, методичними та навчально-виховними компонентами щодо належного та раціонального застосування інформаційних технологій на всіх освітніх рівнях.

Відмітимо, що загальною потребою освіти є встановлення та реалізація мотиваційно-активних методів навчання, задля чого здійснюється пошук нових та аналіз діючих методик викладання дисциплін з поєднанням ефективного педагогічного зв'язку викладача з об'єктом навчання для цілеспрямованого позитивного результату. Цим пояснюється причина чому в сучасній педагогіці значна увага приділяється інформаційним технологіям (ІТ), які складають невід'ємну частину навчально-виховного процесу ВНЗ України. Але застосування ІТ в значній мірі стосується профільних напрямів університетської підготовки таких, як природничий та інформаційно-інноваційний. В гуманітарному ж напрямі університетської підготовки використання ІТ бажає бути кращим.

Таким чином, в теперішньому процесі модернізації освітньої галузі виникла необхідність інтенсивного та ефективного використання удосконалених методів навчання для формування професійної компетентності майбутніх фахівців-філологів.

Із аналізу робіт вітчизняних науковців слідує, що професійна підготовка вчителів засобами ІТ має позитивний вплив на самостійну та творчу роботу студентів ВНЗ. В наукових дослідженнях розглядалися професійна підготовка вчителів фізики Красножон О.Б. [7, с.20], інформатики Морзе Н.В.[5, с.390], Жалдак М.І. [2, с.96], вчителів гуманітарного профілю Карташова Л.А. [6, с.26]. Стає зрозуміло, що вивчення та запровадження ІТ в навчальний процес супроводжуються багатьма проблемними

чинниками, які спричинені економічною ситуацією, відсутністю повного технічного забезпечення та неготовністю викладачів до застосування ІТ в професійній діяльності.

Загалом, розглядаючи перспективи розвитку професійних знань майбутніх фахівців-філологів засобами ІТ, спочатку виділимо причини, що є на заваді формування інформаційної компетентності майбутніх фахівців-філологів:

а) відсутність курсу ІТ в робочому навчальному плані підготовки бакалаврів за напрямом філології;

б) необізнаність викладачів щодо можливостей застосування ІТ в навчально-виховному процесі;

в) відсутність єдиного інформаційно-комунікаційного комплексу знань для користування ІТ, які необхідні для роботи викладачам філологам;

г) відсутність мотивації у викладачів щодо застосування ІТ під час заняття, що пояснюється відсутністю знань, умінь та навичок користування комп'ютером;

д) відсутність розробок комп'ютерно-поняттєвого апарату, дидактичних матеріалів для відтворення організаційно-педагогічного виховного процесу з використанням засобів ІТ.

Кожний навчальний цикл має базову (обов'язкову) частину та вибіркові навчальні дисципліни, що встановлені ВНЗ, які необхідні студентам для майбутньої професійної діяльності, чи продовження навчання в магістратурі. Основні робочі навчальні програми необхідно щорічно оновлювати, зважаючи на розвиток науки, культури, техніки, економіки. Крім того, вже з'явилась необхідність встановлення та реалізації інформаційно-комунікаційних навчальних курсів, дисциплін (модулів), що включені в робочі навчальні програми університетів, згідно до навчального профілю підготовки фахівців. Як показано в роботах ряду дослідників (Гуржій А.М. [1, с.11], Значенко О.П. [3, с.20], Лапінський В.В. [4, с.529]), інформаційна культура майбутніх вчителів формує єдину структуру сучасного освітнього середовища.

Можна вважати доцільним, щоб фахівці гуманітарного профілю використовували ті програмні засоби, які вже набули широкого методичного та практичного використання в навчальному процесі. Наприклад, викладачам словесникам доцільно було використовувати вже відому навчальну програму "Hot Potatoes", яка демонструє нові методи використання інформаційних технологій [8]. Вивчення курсу дозволяє створювати різні інтерактивні завдання, тести, кросворди, презентації, програма передбачає індивідуальне середовище для навчання та роботи викладачів з інтерактивним навчальним контентом.

Тепер виділимо ключові інформаційні засоби, якими повинен володіти майбутній фахівець-філолог в професійній діяльності:

- володіння базовими знаннями комп'ютерних програм;
- використання Інтернет ресурсів, здійснюючи навчально-пошукову роботу з заданої теми;
- вміння користуватися блогами, сайтами для обміну знань та інформацією з іншими фахівцями та науковцями;
- робота з електронними зображеннями, підручниками, словниками, хрестоматіями та електронними носіями інформації;
- підготовка навчального матеріалу (створення, друкування, сканування, редагування), що включає розроблення лекцій з супроводом мультимедійної презентації, відео фрагментів для встановлення навчально-пізнавального, живого спілкування зі студентами;
- самостійне, авторське створення та демонстрування мультимедійних презентацій MS PowerPoint для проведення занять.

З урахуванням всіх зазначених елементів опанування та використання ІТ майбутніми фахівцями-філологами слідє висновок, що викладач проектує навчальне середовище, створюючи індивідуально-освітню, творчу та практично-дослідницьку роботу кожного студента. Уміння викладача добирати правильні й цікаві методи та засоби навчання спонукають до мотивації, самореалізації, самовизначення студента в багаторівневій ланці сучасного освітнього середовища. Своєчасне спрямування дій на підготовку інформаційно-грамотного, обвізаного фахівця-філолога щодо використання ІТ забезпечить перспективним розвитком професійної, науково-педагогічної праці.

В якості прикладів розглянемо деякі специфічні особливості навчального процесу в університеті, які пов'язані з навчанням людей не здатних проходити навчання за стандартними програми. До такої категорії студентів можна віднести студентів-іноземців; студентів, які по різних причинах мали перерву в навчанні (академвідпустка по догляду за дитиною, за лікарняним, служба в армії), а також студентів з особливими вадами. Для таких студентів використання ІТ дає вільний доступ до інформації, що дозволить їм готуватись до занять і приймати участь в навчальному процесі нарівні з усіма студентами.

Так, під час навчання людей з особливими вадами використання ІТ значно поліпшує сприйняття інформації (звук, колір, анімація), викладач виступає в ролі наставника, посередника навчальної дисципліни з об'єктом навчання.

В процесі організації навчально-освітнього середовища студентам з інших країн (особливо гуманітарного профілю), які не завжди можуть сприймати інформацію на слух (лекції, практичні заняття), викладачам-філологам доцільно використовувати електронні засоби навчання. Наприклад, студентам перед заняттями можна розсилати теми, зміст лекційного, або практичного матеріалу на електронні адреси, що буде обговорюватись на наступному занятті. Тоді інформація буде краще і зрозуміліше сприйматися на заняттях, одночасно розвивається зорова пам'ять, що уможлиблює краще запам'ятовування та граматичне написання нових слів.

Таким чином, застосування ІТ при підготовці фахівців-філологів дозволяє організувати повноцінну роботу студентів з різним рівнем знань та можливостей до засвоєння навчального матеріалу, що створює індивідуальну траєкторію навчального процесу та стимулює набуття професійних знань.

Література:

1. Гуржій А.М. Про проблеми навчання інформаційних технологій майбутніх учителів іноземних мов / А.М. Гуржій, Л.А. Карташова // Інформаційні технології в освіті України: Збірник наукових праць. Випуск 15. – Херсон: ХДУ, 2013. – С.11-19.
2. Жалдак М.І. Комп'ютерно-орієнтовані засоби навчання математики, фізики, інформатики : посіб. для вчителів / М.І. Жалдак, В.В. Лапінський, М.І. Шут. – К. : Шкільний світ, 2006. - № 3-4. – 96с.
3. Значенко О.П. Формування інформаційної культури майбутніх вчителів гуманітарних дисциплін : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / О.П. Значенко ; НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2005. – 20с.
4. Лапінський В.В. Психолого-педагогічна та дидактична проблематика активного навчання в сучасному навчальному середовищі / В.В. Лапінський, І.Ю. Регейло // Вища школа України. - №3 (46). – 2012, Тематичний випуск «Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології». – Т.3. – К. : Вища школа освіти України, 2012. – С. 529-605.
5. Морзе Н.В. Система методичної підготовки майбутніх вчителів інформатики в педагогічних університетах : дис. ... докт. пед. наук : 13.00.02 / Наталія Вікторівна Морзе ; НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2003. – 390 с.
6. Карташова Л.А. Особистісно-орієнтована система навчання основ інформаційних технологій в процесі підготовки майбутніх вчителів іноземних мов : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Л.А. Карташова; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2004. – 25 с.
7. Красножон О. Б. Система математичної підготовки майбутніх вчителів фізики в умовах використання інформаційно- комунікаційних технологій : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 «Теорія і методика навчання математики» / О.Б. Красножон. – К., 2005. – 20с.
8. http://www.itlt.edu.nstu.ru/literature.php?action=show§ion_id=1&subsection_id=4